C/2026/2598

2026.5.20.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A közbeszerzési irányelvek értékelése

(C/2026/2598)

Előadó: Roberto GUALTIERI (IT/PES), Róma főváros polgármestere

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

1. üdvözli, hogy az Európai Bizottság a 2026-ra bejelentett felülvizsgálati javaslatának előkészítése érdekében értékelést végez a közbeszerzésről szóló 2014-es irányelvekről, és úgy véli, hogy ez annak elismerése, hogy frissíteni kell ezt a fontos jogszabályt, amely jelentős hatással van a helyi és regionális önkormányzatokra, azok lakosságára és vállalkozásaira;

2. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió GDP-jének mintegy 14 %-át közbeszerzésre fordítják, és hogy ennek közel felét (körülbelül 45 %-át) helyi és regionális ajánlatkérő szervek kezelik, ami elengedhetetlenné teszi, hogy véleményüket és tapasztalataikat a felülvizsgálat során megfelelően figyelembe vegyék, valamint hogy strukturálisan bevonják őket a felülvizsgálat teljes folyamatába, a tervezéstől a végrehajtásig;

3. örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság elismeri az RB hozzájárulását az értékeléshez a regionális központokkal kapcsolatos 2025-ös tanulmánya és konzultációja révén; üdvözli továbbá az RB és az Európai Bizottság közötti jó együttműködést az értékelési folyamat során végzett adatgyűjtés terén, és ezzel összefüggésben kéri a jövőállósági platform utódjának létrehozását, valamint az RB részvételét annak munkájában;

4. üdvözli, hogy az Európai Bizottság prioritásként kezeli a közbeszerzési jogszabályok egyszerűsítését, és úgy véli, hogy az ajánlattevők érdekében jelentősen csökkenteni kell az eljárások összetettségét; a szabályok egyszerűsítése hozzájárul majd a határokon átnyúló részvétel erősítéséhez a közbeszerzési eljárásokban, valamint a kis- és középvállalkozások közbeszerzési pályázatokon való részvételének javításához;

5. megjegyzi, hogy e tekintetben a helyi és regionális ajánlatkérő szervekre egyre nagyobb terhet rónak a szigorú uniós szabályok, az összetett jogi követelmények és a túlzott adminisztratív korlátok, ugyanakkor ezek a szervek a pénzügyi és emberi erőforrások hiányával is szembesülnek, különösen a kisebb településeken és régiókban;

6. utal az erről a témáról szóló 2019-es véleményére és a RegHub-bal folytatott konzultációra, amelyek már lehetővé tették egy sor helyi és regionális szintű végrehajtási kihívás azonosítását, amelyek közül sokat az Európai Bizottság értékelése és az Európai Számvevőszék közbeszerzésről szóló 2023. évi jelentése is megerősített;

7. üdvözli, hogy a tervezett felülvizsgálat a helyi és regionális önkormányzatok konkrét tapasztalataira fog támaszkodni, egyaránt kiemelve a 2014. évi irányelvek megalapozottságát és azokat a területeket, ahol további javításra van szükség; hangsúlyozza, hogy az új keret sikere végső soron az ajánlatkérő szervek, köztük az új szabályok végrehajtásáért felelős helyi és regionális önkormányzatok adminisztratív és technikai kapacitásától függ majd, és ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ne vezessen be további eljárási, jelentéstételi és egyéb kötelezettségeket a helyi és regionális önkormányzatok számára;

8. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a bejelentett felülvizsgálati javaslatában jobban vegye figyelembe a területi dimenziót, és fontolja meg megfelelő területi hatásvizsgálat elvégzését, valamint annak beépítését a szövegezési folyamatba; továbbá kéri az Európai Bizottságot, hogy egy ilyen területi hatásvizsgálat közös módszertanon alapuljon, amely a tagállamok között összehasonlítható eredményekhez vezet, külön mérje fel az adminisztratív, pénzügyi és versenyképességi következményeket (beleértve a kkv-kra, az induló innovatív vállalkozásokra és a kisebb önkormányzatokra gyakorolt hatást, és foglaljon magában az alacsony népsűrűségű és korlátozott adminisztratív kapacitással rendelkező régiókra vonatkozó konkrét mutatókat (mint például a gazdasági szereplők rendelkezésre állása és az adminisztratív követelmények által kifejtett hatás), valamint garantálja a helyi és regionális önkormányzatok és érdekelt felek összehangolt bevonását az értékelési eljárás során;

9. megjegyzi, hogy a határokon átnyúló közbeszerzés továbbra is túlságosan korlátozott, mivel a nyelvi akadályok, eltérő jogrendszerek és adminisztratív bonyolultság továbbra is visszatartják a más tagállamokban székhellyel rendelkező vállalkozásokat a részvételtől; kéri a határokon átnyúló közbeszerzés tisztázását, valamint iránymutatást sürget arról, hogy hogyan javítható az ilyen közbeszerzés, biztosítva ugyanakkor, hogy a küszöbérték alatti közbeszerzésekre vonatkozó nemzeti keretek fenntartsák a rugalmasságot anélkül, hogy szükségtelen szabályozási rétegeket hoznának létre a helyi és regionális önkormányzatok vagy a vállalkozások számára; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy nyújtson gyakorlati iránymutatást és standard eszközöket a határokon átnyúló részvétel megkönnyítéséhez, beleértve az olyan arányos nyelvi követelményeket, amelyek a megfelelő szerződésteljesítéshez és egyszerűsített, szabványosított dokumentációhoz és eljárásokhoz kapcsolódnak;

A közbeszerzés elvei

10. kéri, hogy a felülvizsgálat – azáltal, hogy nagyobb koherenciát és használhatóságot biztosít – szilárdítsa meg és egyszerűsítse azokat az általános elveket, amelyek már most is a közbeszerzési keret alapját képezik; emlékeztet arra, hogy az irányelvek túlságosan előíró jellegű és túl részletes rendelkezéseket tartalmaznak, és hogy minden egyszerűsítési törekvéshez elengedhetetlenek az elvek, mivel csökkentik a részletes rendelkezések szükségességét; megjegyzi, hogy a világosabb átfogó elvek előmozdítanák a következetes értelmezést, csökkentenék a jogvitákat, és lehetővé tennék az ajánlatkérő szervek számára, hogy arányos és indokolt mérlegelési jogkört gyakoroljanak; hangsúlyozza ebben a tekintetben, hogy az ilyen elvek önmagukban nem kielégítőek és ezeket egyértelmű értelmező iránymutatásnak és gyakorlati példáknak kell kísérniük az eltérő tagállami értelmezések megakadályozása érdekében; elismeri, hogy az ilyen általános elvek iránymutatást nyújthatnak a helyi és regionális önkormányzatoknak a küszöbérték alatti közbeszerzéseiket illetően, anélkül, hogy új kötelezettségeket rónának rájuk;

11. kéri, hogy a felülvizsgálat során vezessék be az eredményesség elvét, amelynek értelmében az ajánlatkérő szervek a polgárok érdekeit szem előtt tartva és az EU céljaival – köztük a versenyképesség javításának és a felesleges adminisztratív terhek csökkentésének céljával – összhangban megfelelő időben, minőségben és ár-érték arány mellett törekednek a szerződések odaítélésére és végrehajtására; kiemeli, hogy egy ilyen elv nem módosítja a meglévő jogi kötelezettségeket és nem terjeszti ki a bírósági felülvizsgálatot, viszont támogatja a közigazgatási szerveket abban, hogy a formalizmus helyett a közbeszerzés lényegére koncentráljanak, ami segít elkerülni a nem anyagi szabálytalanságokon alapuló jogvitákat; megjegyzi, hogy az eredményorientált megközelítés további egyértelműséget biztosít az olyan ajánlatkérő szervek számára, amelyek úgy döntenek, hogy stratégiai célokat építenek be közbeszerzési eljárásaikba, teljes mértékben megőrizve a helyi autonómiát és a szubszidiaritás elvét; megjegyzi, hogy ez az elv összhangban áll a megfelelő ügyintézés elvével;

12. hangsúlyozza, hogy ez az elv az átláthatóság, egyenlő bánásmód, megkülönböztetésmentesség és arányosság elfogadott elveinek megerősítését, nem pedig azok felváltását célozza; kiemeli, hogy ennek a célja az említett elvek hatékonyságának növelése azáltal, hogy azok alkalmazását a mérhető közhaszon felé irányítja, teljes jogbiztonságot és tisztességes versenyfeltételeket biztosítva; rövid és egyértelműen meghatározott kísérő intézkedéseket szorgalmaz – mintapéldákkal és társaktól való tanulással – a tagállamok közötti következetes alkalmazás biztosítása, az eltérő értelmezések megelőzése, a közbeszerzőkbe vetett bizalom koherens európai kereten belüli megerősítése, valamint a jogviták tervezett csökkentésének hatékony megvalósítása érdekében;

13. szorgalmazza a szerződésmódosításokra vonatkozó szabályok rugalmasabb alkalmazását a szerződések teljesítése során; úgy véli, hogy a szerződéses egyensúly elve arra ösztönözné az ajánlatkérő szerveket, hogy előre nem látható ár- vagy piaci sokkhatások esetén a felmondás helyett a szerződés gazdasági egyensúlyát helyreállító fenntartási intézkedéseket részesítsék előnyben; megjegyzi, hogy egy ilyen megközelítés csökkentené a jogviták számát és biztosítaná a közszolgáltatások nyújtásának folytonosságát; a szerződésmódosítások kapcsán rugalmasabb megközelítésre van szükség ezenkívül annak érdekében is, hogy a szerződések folytonossága biztosítva legyen abban az esetben, ha a fő beszállítók csőd, fizetésképtelenség stb. miatt nem tudnak teljesíteni; kéri az Európai Bizottságot, hogy a meglévő kereten belül egyértelműen határozzon meg olyan alapvető mechanizmusokat, amelyek – indokolt esetben és megfelelő biztosítékok mellett – lehetővé tennék az ajánlatkérő szervek számára a szolgáltatásnyújtás folytonosságának biztosítását a szerződés lényegi módosítása nélkül;

14. kéri, hogy a felülvizsgálat tisztázzon és kodifikáljon egy általános magatartási szabályt, amely a közbeszerzésen belüli kölcsönös bizalmon és bizalomvédelmen alapul, és tükrözi az uniós jogszabályokban már elismert elveket; úgy véli, hogy egy ilyen szabály támogatná az ajánlatkérő szervek és a gazdasági szereplők közötti arányos és együttműködő magatartást, csökkentené a kis jelentőségű formai kérdésekkel kapcsolatos jogvitákat és megerősítené az eredményesség elvének tényleges alkalmazását; hangsúlyozza, hogy ez a tisztázás nem teremthet új jogi kötelezettségeket és nem terjesztheti ki a bírósági felülvizsgálatot, hanem fokoznia kell a jogbiztonságot a felelősségmegosztást illetően a teljes beszerzési ciklusban; megjegyzi, hogy ez a gyakorlatban a nem alapvető előzetes ellenőrzések csökkentésében ölthetne testet, amit a motivációra, az átláthatóságra és az elszámoltathatóságra vonatkozó szigorúbb követelményekkel ellensúlyoznának;

15. a működési kockázatnak megvannak a korlátai: a szerződés teljesítésével járó szokásos eshetőségekre korlátozódik. Nem terjeszthető ki a rendkívüli, előre nem látható vagy a piac rendes működéséhez nem kapcsolódó változásokra, mivel torzítja a szerződés célját, egyes gazdasági szereplőket visszatart a részvételtől, a közérdekkel összeegyeztethetetlen, gazdaságilag életképtelen helyzetekhez vezethet. Az irányelvnek rendelkeznie kell a gazdasági egyensúly helyreállítására irányuló mechanizmusokról olyan kellően megalapozott kivételes esetekben, amelyek lényegesen megváltoztatják a szerződés gazdasági feltételeit;

16. sürgeti a munkavállalók védelme elvének tisztázását és megerősítését, mivel ez a tisztességes és felelősségteljes verseny egyik eleme; rámutat, hogy a meglévő munkaügyi jogszabályok, kollektív megállapodások, egészség- és munkavédelmi előírások betartása már a jelenleg hatályos irányelvek szerint is kötelező, és része az összes ajánlattevőre vonatkozó egyenlő elbánás feltételeinek; tudomásul veszi különösen a 2014/24/EU irányelv ([1]) ([2]) szerinti odaítélési kritériumok társadalmi feltételeire vonatkozó ítélkezési gyakorlat alakulását, összhangban a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlatokkal; hangsúlyozza, hogy a meglévő követelmények fokozott végrehajtása a nemzeti munkaügyi rendszerek és a kollektív tárgyalási hagyományok sokféleségének teljes tiszteletben tartása mellett is megvalósítható, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy a jogi kereteiknek leginkább megfelelő mechanizmusokat alkalmazzák; úgy véli, hogy a meglévő normák alkalmazása egyaránt védené a munkavállalókat és a szabályokat betartó vállalkozásokat, és megakadályozná a szociális normák aláásásán alapuló tisztességtelen versenyt;

Közbeszerzés és jelenlegi globális kihívások

17. hangsúlyozza, hogy a 2014. évi irányelvek elfogadása óta a globális helyzetben bekövetkezett változások miatt újra kell értékelni a közbeszerzési eszközök és célok számos aspektusát, elkerülve ugyanakkor a felesleges új adminisztratív terheket; ezért felhívja az EU-t, hogy a lehető legjobban használja ki vásárlóerejét, hogy a közjavak és közszolgáltatások tekintetében a lehető legjobb árakat érje el, segítse elő magas színvonalú munkahelyek létrehozását, közös közbeszerzéssel vagy hosszú távú energiavásárlási megállapodásokkal támogassa az olyan stratégiai ágazatokat, mint a védelem vagy az energia, és ösztönözze az innovációba történő beruházásokat; hangsúlyozza, hogy a közbeszerzés az európai kockázatitőke-ökoszisztémához kapcsolódva az innováció és a versenyképesség egyik fő hajtóereje lehet, lehetővé téve az ígéretes induló és növekvő innovatív vállalkozások számára, hogy a közszféra igényeinek kielégítésével teszteljék és kereskedelmi forgalomba hozzák megoldásaikat;

18. üdvözli a „Made in Europe” preferencia elvének bevezetését a közbeszerzés bizonyos, egyértelműen meghatározott és korlátozott területein, amelyet az ajánlatkérő szervek adott esetben alkalmaznak; úgy véli, hogy a stratégiai ágazatokban ez az elv erősítheti a biztonságot, a rezilienciát és az innovatív vállalkozások fejlődését; hangsúlyozza, hogy Európának élen kell járnia az alacsony szén-dioxid-kibocsátású megoldások kidolgozásában és bevezetésében a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenéző ágazatokban, kihasználva a közbeszerzést és a koordinált iparpolitikát a kereslet ösztönzése és a piaci átalakulás felgyorsítása érdekében; a végrehajtásnak azonban jól kalibráltnak kell lennie, teljes mértékben tiszteletben tartva a nemzetközi jogi kötelezettségvállalásokat, és figyelembe véve a működési, valamint ellátási és piaci realitásokat; hangsúlyozza, hogy egyértelmű és objektív kritériumokat kell megállapítani annak meghatározására, hogy mi minősül „Made in Europe” terméknek és európai beszállítónak, melyek azok a konkrét stratégiai ágazatok, ahol a preferenciát bevezetik, és hogy a megfelelés ellenőrzése nem a helyi és regionális önkormányzatok feladata, ám lehetőséget kell biztosítani ezen önkormányzatok számára, hogy uniós termékeket uniós beszállítóktól szerezzenek be rezilienciájuk, ellátásbiztonságuk és autonómiájuk megerősítése érdekében; rámutat arra, hogy az ilyen preferenciális záradékoknak tiszteletben kell tartaniuk az EU verseny- és kereskedelmi szabályait;

19. hangsúlyozza, hogy a közbeszerzés elősegítheti a társadalmi és környezeti fenntarthatóság további fejlődését, miközben ösztönzi a zöld, társadalmi és innovációs odaítélési kritériumok önkéntes alapú alkalmazását a szubszidiaritás és az önkormányzatiság elvének, a helyi és regionális önkormányzatok konkrét helyzetének és a kkv-k részvételének sérelme nélkül, mindig figyelembe véve a piaci feltételeket és a meglévő nemzeti és európai normákat; hangsúlyozza, hogy ezeknek a közbeszerzési kritériumoknak egyszerűsítéssel, jogbiztonsággal és a gazdasági szereplőkkel való együttműködéssel kell együtt járniuk, és csak akkor alkalmazhatók, ha a piaci hozzáférhetőség biztosított;

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

([2]) Lásd a C-115/14. sz. RegioPost ügyet (2015. november 17.) arról, hogy Rajna-vidék-Pfalz tartománynak a kollektív szerződések betartásának és a minimálbérnek a közbeszerzési szerződések odaítélése keretében történő biztosításáról szóló 2010. december 1-jei törvénye összeegyeztethető-e az uniós joggal, valamint a frissebb, folyamatban lévő C-210/24. sz. AESTE ügyet (főtanácsnoki vélemény: 2025. július 3.), amelynek tárgya egy spanyol helyi közigazgatási szerv olyan közbeszerzési kritériuma, amely előnyben részesíti azokat a vállalatokat, amelyek az ágazati kollektív megállapodás szerinti szinteket meghaladó béreket fizetnek.

20. fontosnak tartja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a védelmi irányelv 2009/81/EK ([3]) hatályán kívül is képesek legyenek fedezni a nemzetbiztonságot fenyegető kockázatokat, és intézkedések meghozatalát szorgalmazza, hogy a létfontosságú (nemzeti) biztonságot fenyegető kockázatok megelőzése érdekében ne csak az ajánlattevőket vagy alvállalkozóikat lehessen kizárni, hanem az ilyen kockázatokat jelentő termékek, alkatrészek vagy szolgáltatások használatát is; ezek az intézkedések magukban foglalhatják többek között egy közbeszerzési rendszer bevezetésének lehetőségét, hasonlóan a közüzemi szolgáltatásokról szóló irányelvhez, amely a biztonsági kockázatokra összpontosít (például az informatikai biztonsági szolgáltatások esetében);

21. megjegyzi, hogy a legjobb ár-teljesítmény arány alkalmazása, amelyet a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat odaítélési kritériumaként határoznak meg, ha az értékelési paraméterek nem csak az árat vagy a költségeket tartalmazzák, eddig nem javította kellőképpen a versenyhelyzetet a gyakorlatban; megállapítja, hogy számos környezetvédelmi, szociális és minőségi norma már beépült a projekttervezésbe és a műszaki előírásokba; szorgalmazza, hogy a felülvizsgált keret továbbra is széles körben alkalmazza a legjobb ár-teljesítmény arányt az innovációt, valamint a társadalmi és környezeti teljesítményt jutalmazó, értékalapú közbeszerzés előmozdítása érdekében, elkerülve ugyanakkor az összes eljárásra való kötelező alkalmazást, amely növelné az adminisztratív terheket, különösen a kisebb szerződések esetében; hangsúlyozza, hogy alapos hatásvizsgálatot kell végezni ezeknek a változásoknak a hatásairól, különösen a helyi és regionális önkormányzatok, a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások tekintetében; a „szerződés tárgyához kapcsolódó kritérium" fogalmának oly módon történő átfogalmazását sürgeti, hogy az egyértelműbb legyen a tagállami alkalmazáshoz, és összhangban legyen az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával;

22. javasolja, hogy az Európai Bizottság értékelje azon joghatóságok tapasztalatait, ahol konkrét kötelezettségeket vezettek be a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kritériumának alkalmazására vonatkozóan olyan konkrét szerződéses területeken, ahol alapvető fontosságú a minőség – ilyenek például a szociális és gondozási szolgáltatások, a kórházi és iskolai étkeztetés, a munkaerő-igényes szolgáltatások, a mérnöki és építészeti szolgáltatások, az integrált projektek, a versenypárbeszédek, az innovációs partnerségek és a magas technológiai vagy innovatív tartalmú szerződések –, az ilyen rendelkezések hatékonyságának értékelése érdekében;

23. egyértelműbb és következetesebb uniós keretet szorgalmaz az alvállalkozói tevékenységek tekintetében; hangsúlyozza, hogy intézkedéseket kell kidolgozni az átláthatóság erősítése, valamint a meglévő szociális, környezeti és munkaügyi normáknak való megfelelés érdekében az ellátási lánc egészében, támogatva a tisztességes versenyt, ugyanakkor elkerülve a felesleges adminisztratív terheket, adott esetben korlátozva a lépcsőzetes alvállalkozói tevékenységet, és biztosítva a hatályos követelmények tényleges alkalmazását az alvállalkozói lánc egészében; hangsúlyozza, hogy az ilyen intézkedések ötvöznék a nyílt versenyt a rezilienciával, az ellátás biztonságával és az EU stratégiai autonómiájával; úgy véli, hogy a jelentős közérdeklődésre számot tartó ágazatokban – például a zöld technológiák és a digitális innováció terén – a kkv-knak szóló célzott alvállalkozói szerződések odaítélése támogathatná az ipari kapacitást és az innovációt, feltéve, hogy ezek a mechanizmusok arányosak és megkülönböztetésmentesek maradnak;

24. a 77. cikk értelmében bizonyos szociális jellegű szolgáltatások számára fenntartott szerződések tekintetében meg kell jegyezni, hogy az a követelmény, hogy az adott szervezetnek a megelőző három évben nem ítéltek oda ugyanilyen szerződést, ahhoz vezetett, hogy ezt a rendelkezést gyakorlatilag nem alkalmazták, mivel ez akadályozza az ilyen típusú szolgáltatások nyújtásának szükséges folyamatosságát és stabilitását;

25. konkrét intézkedések meghozatalát kéri a nem határon átnyúló jellegű regionális és helyi közszolgáltatások, például a gyermek- és ifjúsággondozás, az idősgondozás, az étkeztetés, a sportlétesítmények, valamint a hajléktalanok és menekültek számára biztosított szállások esetében, mivel ezeket nem európai piaci feltételek mellett nyújtják, és fontosabb a regionális és helyi kontextus, az ilyen intézkedések megkönnyítenék alapvető céljának jobb elérését: a liberális demokráciákban az alapvető szociális javak méltányos és igazságos elosztását;

Egyszerűsítés és pontosítás

26. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy felülvizsgálati javaslatában vegye figyelembe az összes vonatkozó uniós ágazati jogszabályt, amely szisztematikusan kapcsolódik a közbeszerzési szabályokhoz, amint azt az Európai Bizottság értékelése és az RB észrevételei egyaránt hangsúlyozzák; fontosnak tartja, hogy a felülvizsgálati folyamat során ezeket az ágazatspecifikus jogszabályokat külön-külön és következetesen kezeljék, hogy jobban meg lehessen különböztetni az általános közbeszerzési irányelvet, amely a beszerzés módjára összpontosít, és az ágazatspecifikus jogszabályokat, amelyek inkább a beszerzés tárgyára összpontosítanak; megjegyzi, hogy nagyobb koherenciára van szükség a közbeszerzésre vonatkozó különböző szabályozási keretek között;

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/81/EK irányelve (2009. július 13.) a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról, valamint a 2004/17/EK és 2004/18/EK irányelv módosításáról (HL L 216., 2009.8.20., 76. o.).

27. kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül és emelje meg a közbeszerzési küszöbértékeket úgy, hogy azok legalább tükrözzék az árak alakulását és az inflációt; megjegyzi, hogy a küszöbérték alatti konvergencia iránymutatás és megosztott elvek alapján történő előmozdítása erősítheti a belső piacot, miközben megőrzi a helyi és regionális szerződésekhez szükséges ***rugalmasságot***; emlékeztet arra, hogy a közbeszerzéssel kapcsolatos összes releváns ágazatspecifikus uniós jogszabályt következetesen figyelembe kell venni ebben a felülvizsgálati folyamatban;

28. javasolja, hogy az ajánlatkérő szervek számára tegyék lehetővé minden olyan egyszerűsítési intézkedés elfogadását, amely nem veszélyezteti az átláthatóságot, például azáltal, hogy a 2014/24/EU irányelv 56. cikke (2) bekezdésében előírt lehetőséget kiterjesztik az összes közbeszerzési eljárásra, amely szerint a kiválasztási kritériumoknak való megfelelés ellenőrzése csak a nyertes ajánlattevőre vonatkozik; úgy véli, hogy egy ilyen rendszer elkerülhetővé tenné a felesleges és megterhelő ellenőrzéseket minden résztvevő számára, ami gyorsabbá és arányosabbá tenné az eljárásokat anélkül, hogy csökkentené a jogbiztonságot; kéri továbbá, hogy lehetőleg automatizált és adatokra épülő ellenőrzésekkel kombinálják ezt az egyszerűsítést, elkerülve a felesleges bürokráciát az érintett szereplők számára;

29. megjegyzi, hogy a rugalmasság hiánya a közbeszerzési eljárások és a szerződések teljesítése során egyes esetekben korlátozhatja az együttműködést és akadályozhatja az optimális megoldások megtalálását; ezért kéri, hogy a felülvizsgált keret biztosítson egyértelműbb és arányosabb lehetőségeket a tárgyalásos eljárások – például a versenypárbeszéd és a tárgyalásos versenyeljárás – alkalmazására, valamint a végrehajtás során történő kiigazításokra, anélkül, hogy ez aláásná az átláthatóságot, a versenyt vagy a jogbiztonságot; hangsúlyozza, hogy egy még inkább egyszerűsített szabályozásnak meg kell könnyítenie az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzések valamennyi formájának alkalmazását – beleértve a kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzést, az innovációs partnerségeket és a szabályozói tesztkörnyezetet is – azáltal, hogy lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek számára, hogy gyorsabban és rugalmassabban vezessenek be innovatív megoldásokat; megjegyzi, hogy a műszaki előírásokat adott esetben funkcionálisan kell megfogalmazni az innovatív és hatékony megoldások előmozdítása érdekében;

30. egyetért az Európai Bizottság azon értékelésével, hogy az egységes európai közbeszerzési dokumentum felülvizsgálatra szorul; hangsúlyozza, hogy ennek egyértelműbb és felelősségteljesebb mérlegelési jogkörrel kell együtt járnia a nem automatikus kizárások esetében, amelynek során a piac integritását össze kell hangolni az ártatlanság vélelmével; egységesebb és tényeken alapuló uniós keretet szorgalmaz a megbízhatóság igazolására vonatkozóan, amely biztosítja, hogy a gazdasági szereplők által hozott aktuális és ellenőrizhető korrekciós intézkedéseket kellőképpen figyelembe vegyék; hangsúlyozza, hogy a kizárási rendszereknek hatékonyan meg kell akadályozniuk, hogy a tisztességtelen vállalkozók közbeszerzési szerződésekhez jussanak, ugyanakkor lehetővé kell tenniük a tagállamok számára, hogy indokolt esetben további arányos kizárási okokat vezessenek be; ezzel párhuzamosan meg kell erősíteni a mérlegelési jogkör arányos alkalmazását a nem automatikus kizárásoknál, hogy egyensúlyt lehessen teremteni a piac integritása, az ártatlanság vélelme és a jogbiztonság között;

31. megjegyzi, hogy a 2014/24/EU irányelv 56. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek számára, hogy pontosítást vagy hiánypótlást kérjenek, de ez a rendelkezés túl általános, és bizonytalanságot teremt azzal kapcsolatban, hogy mi tekinthető helyesbítésnek anélkül, hogy az befolyásolná a versenyt; egyértelműbb és egységesebb szabályozást szorgalmaz uniós szinten, amely megkülönbözteti: a) a tisztán eljárási segítségnyújtást, amely adminisztratív integrációkra vagy elírásra korlátozódik, b) a pályázatok technikai vagy pénzügyi tartalmának megváltoztatására vonatkozó szigorú tilalmat, valamint c) a biztonságos és nyomon követhető elektronikus rendszerek révén történő spontán előzetes korrekciók lehetőségét – például azzal, hogy a licitálási platformokba beépítenek egy beküldés előtti, automatikus ellenőrzési funkciót, amellyel még az ajánlat regisztrálása előtt kiszűrhetők a dokumentációs hiányosságok vagy lényeges hibák anélkül, hogy hozzáférnének a technikai vagy gazdasági tartalmakhoz; hangsúlyozza, hogy egy ilyen pontosítás csökkentené a terheket és a jogvitákat, valamint elősegítené a piaci párbeszéd és az innovatív eljárások arányos alkalmazását;

32. szorgalmazza, hogy az innovatív megközelítések tesztelésére önkéntes alapú, szabályozási keretek között működő kísérleti programokat alkalmazzanak; úgy véli, hogy az ilyen ellenőrzött kísérletek hozzájárulhatnak a megvalósítható egyszerűsítések meghatározásához, a digitális és a fenntarthatósági kritériumok hatásának értékeléséhez, valamint alapul szolgálhatnak a jövőbeli uniós iránymutatásokhoz; adott esetben – átláthatóság és integritás biztosításával – tesztelni lehet súlyos vészhelyzetekre és társadalmi vészhelyzetekre vonatkozó gyors eljárásokat is;

33. meg kell erősíteni az előzetes piaci párbeszéd mechanizmusait, különösen az innovatív ágazatokban, összetett projektekben és a szociális szolgáltatások terén, hogy biztosított legyen, hogy arányosan, átlátható módon és megfelelően dokumentálva használják azokat anélkül, hogy alkalmazásukat a verseny torzításaként lehessen értelmezni;

34. úgy véli, hogy a házon belüli beszerzés, a közszféra szervezetei közötti együttműködés és a horizontális beszerzés egyes konkrét közbeszerzési szerződések esetében hasznosnak bizonyult, és gyakran a legjobb hosszú távú megoldásokhoz vezet; ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a felülvizsgálatba foglaljon bele olyan rendelkezéseket, amelyek kiterjesztik az ilyen típusú közbeszerzéseket, például hogy a közös tulajdonú vállalatok vásárolhassanak tulajdonosaiktól, mégpedig anélkül, hogy torzítanák a versenyt a kapcsolódó piacokon, miközben biztosítják a helyi és regionális önkormányzatok szabadságát a közszolgáltatások nyújtásának megszervezésében, többek között a közszféra szervezetei közötti együttműködésen keresztül úgy, hogy maradjanak garanciák arra, hogy nem torzul a verseny, illetve biztosított az önszerveződéssel kapcsolatos döntéshozatal nyomonkövethetősége; kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül a jelenlegi irányelvben szereplő közszférán belüli közbeszerzés fogalmát, és a felülvizsgált irányelvben az együttműködést két vagy több ajánlatkérő szerv között kötött szerződésként vagy megállapodásként ismerje el; a tevékenység szerinti kritérium nem tölt be semmilyen funkciót a közszférán belüli közbeszerzésben, ezért törölni kell;

35. hangsúlyozza, hogy egyértelművé kell tenni és egyszerűsíteni kell a keretmegállapodásokra és a dinamikus beszerzési rendszerekre vonatkozó szabályokat annak érdekében, hogy azok gyakorlati szempontból hasznosabbak legyenek az ajánlatkérő szervek számára, ugyanakkor megfelelő jogbiztonságot, átláthatóságot és rugalmasságot kell biztosítani;

A közbeszerzői szerep professzionalizálása

36. átfogó uniós stratégiát szorgalmaz a közbeszerzési szakemberek professzionalizálásához minden szinten, különös tekintettel a helyi és regionális önkormányzatokra, a helyi és regionális autonómia korlátozása nélkül mind a képzés, mind a szakmaiság tekintetében; úgy véli, hogy a felülvizsgált jogszabályi keretben fontos szerepet kellene kapniuk az Európai Bizottság 2017. évi ajánlásainak a közbeszerzés professzionalizálásáról; moduláris képzési programok, információs szolgálatok és tanácsadási szolgáltatások kialakítását javasolja, összhangban a kohéziós és reformtámogató eszközökkel és olyan közös szakmai kompetenciakeret alapján, amely a szakmai karrierépítésre is kiterjed, hogy a közbeszerzésekbe be lehessen vonzani, illetve ott lehessen tartani a tehetségeket; a professzionalizálás uniós szintű keretének létrehozását javasolja, amely magában foglalja az innovációorientált projektek „intelligens vásárlói” szerepét, valamint a képzést, mintadokumentációt és jogi támogatást nyújtó, erre a célra létrehozott kompetenciaközpontokat; rámutat arra, hogy a szakmai magatartás szerves részeként a feddhetetlenség kérdését is bele kell építeni bele ebbe a professzionalizálási stratégiába; hangsúlyozza, hogy ezt a stratégiát uniós finanszírozási programokból kell finanszírozni, és el kell kerülni a helyi szintű új struktúrák létrehozására vonatkozó kötelezettségek előírását;

Digitalizáció és átláthatóság

37. úgy véli, hogy a digitalizációnak kulcsfontosságú szerepet kell játszania a költségek csökkentésében és a közbeszerzés racionalizálásában, ideértve az adminisztratív terhek csökkentését, a hatékonyság és a versenyképesség javítását, az átláthatóság növelését, valamint a kkv-k és a határokon túli ajánlattevők hozzáférésének megkönnyítését; hangsúlyozza, hogy a digitalizáció – megfelelő végrehajtás esetén – a reform számos alapvető célkitűzését szolgálhatja, de ezek az előnyök nem automatikusan jelentkeznek; figyelmeztet arra, hogy a széttagolt és túlságosan merev digitális követelmények egyszerűen új terheket róhatnak a szereplőkre, ahelyett, hogy csökkentenék azokat; ezért kéri, hogy a digitalizációt egyszerűsítés előzze meg, és olyan interoperábilis és felhasználóbarát rendszerek bevezetését szorgalmazza, amelyek közös adatszabványokon alapulnak, és teljes nyomonkövethetőséget és automatizálást tesznek lehetővé – többek között mesterséges intelligencia alkalmazásával – a közbeszerzési ciklus egészében, a tervezéstől a szerződések teljesítéséig és nyomon követéséig; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a már meglévő közös európai közbeszerzési adatszótárt, biztosítandó, hogy minden ajánlatkérő szerv hatékonyan használja azt; sürgeti, hogy hozzanak létre egy rendszert a tagállamok ajánlattevői nyilvántartásainak kölcsönös elismerése céljából, hogy az információk gyorsan és naprakészen rendelkezésre álljanak, és csökkentsék a dokumentációs követelményeket a gazdasági szereplők számára;

38. ami a közbeszerzés irányítását illeti, ismételten hangsúlyozza, hogy olyan megközelítésre van szükség, amely nem dokumentumközpontú, hanem adatorientált módon, a digitalizációra építve alakítja át az odaítélési eljárásokat. Az e-közbeszerzés bevezetésén túl olyan eljárásokat kell kidolgozni, amelyek nem dokumentumközpontúak. Ennek többek között lehetővé kell tennie a folyamatok újratervezését, valamint biztosítania kell, hogy jó minőségűek legyenek azok az adatok, amelyek a közbeszerzés egészének megfelelő nyomon követéséhez és ellenőrzéséhez szükségesek. Szükség lenne továbbá egy olyan, külön jogi szabályozásra a mesterséges intelligencia közbeszerzésben való felhasználására vonatkozóan, amely szavatolná a jogbiztonság keretét;

39. elismeri, hogy az e-közbeszerzés számos régióban kézzelfogható hatékonyságnövekedést és költségcsökkenést eredményezett, ugyanakkor új akadályokat is teremtett a digitális kapacitással nem rendelkező kisebb vállalkozások és kis ajánlatkérő szervek és szervezetek számára; sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a digitalizációt kapacitásépítési intézkedésekkel kombinálják; kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is támogassa a digitális infrastruktúrát annak érdekében, hogy megkönnyítse az ajánlatok benyújtását, biztosítva ugyanakkor, hogy az adatgyűjtési követelmény ne okozzon aránytalan adminisztratív terheket a helyi és regionális önkormányzatok számára; sürgeti a közbeszerzési adatok hatékonyabb interoperabilitását a versenynek és a piac átláthatóságának olyan szabványosított adatkészletek révén történő támogatása érdekében, amelyek megfelelő titoktartási biztosítékok mellett hozzáférhetők az illetékes hatóságok számára; hangsúlyozza, hogy ezeknek az adatoknak a versenyjog végrehajtását is támogatniuk kell, lehetővé téve az ajánlattétellel kapcsolatos összejátszási mutatók felderítését; ajánlja, hogy a cégnyilvántartások a tagállamokban garantálják a nyilvántartási információkhoz való hozzáférést interoperábilis digitális formátumokban;

40. javasolja a közbeszerzési teljesítmények szisztematikus nyomon követését és értékelését a végrehajtási szakaszban, és kéri, hogy a felülvizsgálat tegye lehetővé az ajánlatkérő szervek számára a fő teljesítménymutatók nyomon követését és jelentését, valamint a korábbi beszállítói teljesítmény figyelembevételét az új szerződések odaítélésekor. Ez nagyobb kockázatkezelést tenne lehetővé a végrehajtás során, anélkül azonban, hogy a verseny vagy új beszállítók (fiatal vállalatok vagy előélettel nem rendelkező innovatív kkv-k) belépésének rovására menne; úgy véli, hogy európai szinten, harmonizált módon kellene meghatározni ezeknek a fő teljesítménymutatóknak egy részét, hogy könnyebben össze lehessen hasonlítani az eredményeket a tagállamok között, és Unió-szerte következetesebben nyomon lehessen követni a szerződések végrehajtását;

Kkv-k, induló innovatív vállalkozások és szociális gazdasági szervezetek

41. megállapítja, hogy a kkv-k számára egyszerűsített eljárások EU-szerte vegyes eredményeket hoztak; hangsúlyozza, hogy a szigorú dokumentációs követelmények és az összetett támogathatósági feltételek továbbra is visszatartják a kkv-kat, az induló innovatív vállalkozásokat és a szociális gazdasági szervezeteket a részvételtől; kéri az Európai Bizottságot, hogy arányos dokumentációs követelmények és a kisebb szerződések esetében nagyobb rugalmasság révén mozdítsa elő a tényleges egyszerűsítést, ugyanakkor gondoskodjon arról, hogy a kkv-k részvételét támogató bármely további intézkedés arányos és megkülönböztetésmentes maradjon;

42. megismétli, hogy a közbeszerzésben való társulási részvételre vonatkozó és az egyes résztvevők felelősségi rendszerét tisztázó, egyértelmű és harmonizált szabályok – ide tartoznak a konzorciumok, ideiglenes vállalkozáscsoportok és más szervezetek kapacitásainak igénybevétele – elengedhetetlenek a tisztességes verseny és az egyenlő hozzáférés garantálásához, miközben biztosítják, hogy a szerződés minden részét a szükséges és specifikus képesítéssel rendelkező szereplők hajtsák végre, és elkerüljék a minőségromlás, a szociális dömping és a tisztességtelen verseny kockázatait; hangsúlyozza, hogy az ilyen egyértelműség megőrizné a gazdasági szereplők társulási szabadságát, miközben megelőzné a jogbizonytalanságot és a nemzeti átültetések eltéréseiből fakadó túlzott adminisztratív terheket;

43. elismeri, hogy a kisebb gazdasági szereplők hozzáférésének megkönnyítése támogatható a szerződések részekre osztásával, amennyiben a piaci feltételek ezt lehetővé teszik, biztosítva ugyanakkor az arányosságot az összejátszásra irányuló magatartás elkerülése érdekében; megjegyzi, hogy a jelenlegi szabályok már most is lehetővé teszik az ajánlatkérő szervek számára, hogy a szubszidiaritással és az arányossággal összhangban ezeket az értékeléseket a piaci körülmények alapján végezzék el, és hogy a hatályos rendelkezések következetes alkalmazása a helyi és regionális önkormányzatok javát szolgálja;

44. kéri az Európai Bizottságot, hogy egyértelműsítse a koncessziós keretrendszert, különös tekintettel a következőkre: a) a működési kockázat átruházására vonatkozó követelmények, rögzítve, hogy a keresleti, teljesítményt illető és rendelkezésreállási kockázatot a koncessziós jogosultnak kell viselnie, merev küszöbértékek helyett ágazatspecifikus iránymutatás alapján; b) a szerződés megszűnését követő eszközértékelési szabályok, előre meghatározottt módszertant írva elő a nem amortizált beruházások és az átruházható eszközök ellentételezésére a szerződési feltételekben lefektetett könyv szerinti érték vagy piaci érték alapján; c) annak elismerése, hogy a koncessziós szerződések jogi besorolása és az ESA 2010 szerinti statisztikai kezelése különböző célokat szolgálnak, és külön is kell foglalkozni velük, bár mindkettő továbbra is fontos marad a koncessziós szerződések megfelelő irányítása szempontjából; d) a magánkezdeményezésű projekteket ösztönözni kell olyan rugalmas eljárások révén, mint a versenypárbeszéd és megfelelő odaítélési kritériumok, amelyek jutalmazzák a projektgazdák által kínált dokumentált tervezési és fejlesztési hozzájárulásokat, beleértve a mérhető teljesítménymutatókat és a hatékony beruházásokat a kisajátítás ellen védő átlátható szabályokat; e) az energia vásárlására vonatkozó megállapodások köz- és magánszféra közötti partnerségi alkalmazásként történő elismerése, lehetővé téve a megújuló energiák hosszú távú szerződések révén történő versenyalapú közbeszerzését.

Brüsszel, 2026. március 4.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke
TÜTTŐ Kata